
CS-VERSLAG – RIEN DE RUIJTER

Dit verslag kwam tot stand door meldingen van: Jasper Schaaf, Frits Zandvoort, Marco Faasse, Dennis Leeuw, Ingeborg de Boois, Wim Loning, Rob Dekker, Marja van den Berg, Luc Knijnsberg, Lucette Robertson-Proot, Sieneke Langelaan, Jacob Jes, Sytske Dijkzen, Loran Kleine Schaars, Arie Twigt, Thijs de Boer, Kees Peeters, Sabien Bosman, Bas van der Sanden, Strandwacht IJmuiden, Wilbert Kerkhof, Mick Otten en mijzelf.

KREEFTACHTIGEN

Rob Dekker meldde een hoekige krab *Goneplax rhomboides* bij paal 11 op het strand van Texel op 12-11. Op 03-12 meldde Rob samen met Marja van den Berg een cirkelronde krab *Atelecyclus rotundatus* bij paal 11 op Texel. Drie levende exemplaar van de ovaalronde krab *Atelecyclus undecimdentatus* werden gemeld door Loran Kleine Schaars, gevangen tijdens een monstertocht van het NIOZ op 09-12 ongeveer 15 km noordwesten van Vlieland (fig. 1). Arie Twigt meldde een schild van deze soort op 07-12 bij Katwijk (fig. 2) en ook Sytske Dijkzen vond een dood exemplaar op Texel (De Hors) op 14-12.

Figuur 1. Levende ovaalronde krab (foto: Rob Witbaard).

Figuur 2. Schild van een Ovaalronde krab (foto: Arie Twigt).

Een juveniele fluwelen zwemkrab *Necora puber* werd door Wilbert Kerkhof gevonden op 19-12, tussen de grote hoeveelheid *Electra pilosa* die uit zee kwam in een garnalennet (fig. 3). Rob Dekker meldde op 26-12 ook het harig porseleinkrabbetje *Porcellana platycheles*. Hij vond vijf juveniele exemplaren tussen mossels *Mytilus edulis* bij 't Horntje op Texel. In één

van die mossels vond hij ook nog een erwttenkrabbetje *Pinnotheres pisum*. Ook Mick Otten vond een *Pinnotheres pisum* in een mossel die hij opraapte in de getijdenpoel bij Neeltje Jans op 28-12

Figuur 3. Fluwelen zwemkrab tussen *Electra pilosa* (foto: Wilbert Kerkhof).

Figuur 4. Hooiwagenkrab (foto: Sieneke Langelaan).

Sieneke Langelaan meldde een hooiwagenkrab *Macropodia rostrata* op 31-12 bij Noordwijk (fig. 4). Op 03-01-21 vond de strandwacht bij IJmuiden twee exemplaren van deze soort, waarvan één levend. Ook werden er 25 exemplaren van de grijze zwemkrab *Liocarcinus vernalis* gevonden (1x levend, 3x dood en 21 schilden). Thijs de Boer vond van deze laatste soort ± 20 dode dieren tussen paal 5 en 6 op het strand van Schiermonnikoog op 08-01 (fig. 5).

Figuur 5. Grijze zwemkrab (foto: Thijs de Boer).

WEEKDIEREN

Jasper Schaaf stuurde weer een overzicht van wat leuke vondsten van het afgelopen jaar. Zo vond hij bijvoorbeeld op 18-05 een doublet en een losse klep van de kleine zwaardschede *Ensis ensis* en een gave halfwas klep van de grote zwaardschede *Ensis magnus* op Schiermonnikoog. Op 28-06 vond hij bij de Zandmotor in een poeltje, tussen paal 108 en 109, een kleine fuikhoren *Nassarius pygmaeus* en een *Nassarius* aff. *goreensis*. In augustus was Jasper op Terschelling; op 08-08 verzamelde hij bij paal 6 een paardenzadel *Anomia ephippium*, op 11-08 een gave klep van een meschede *Solen marginatus* bij paal 24.200 en op 13-08 een dubbeltjesschelp *Lucinella divaricata* in een vloedlijntje met wat 'fijner spul' bij paal 13. Op zowel 19-08 als 20-08 raapte hij een klep van het klein tafelmesheft *Ensis minor* op. De eerste bij paal 7 en de tweede bij paal 22.

Ameland werd ook bezocht en op 29-09 werd er een vers doublet van de wijde mantel *Aequipecten opercularis* gevonden met daarop $\pm$ 25 juveniele, levende muiltjes *Crepidula fornicata*. Een paar dagen later, op 04-10, was Jasper bij paal 20 in de buurt en vond daar een gaaf exemplaar van de pelikaansvoet *Aporrhais pespelicani*. Even verderop lag een wat beschadigd fossiel exemplaar van een slanke noordhoren *Colus gracilis* (fig. 6). Bas van der Sanden zag op 29-11, tijdens een duik bij de Zeelandbrug, ook een wijde mantel *A. opercularis* en maakte een mooie foto (fig. 7).

Figuur 6. Slanke noordhoren (foto: Jasper Schaaf).

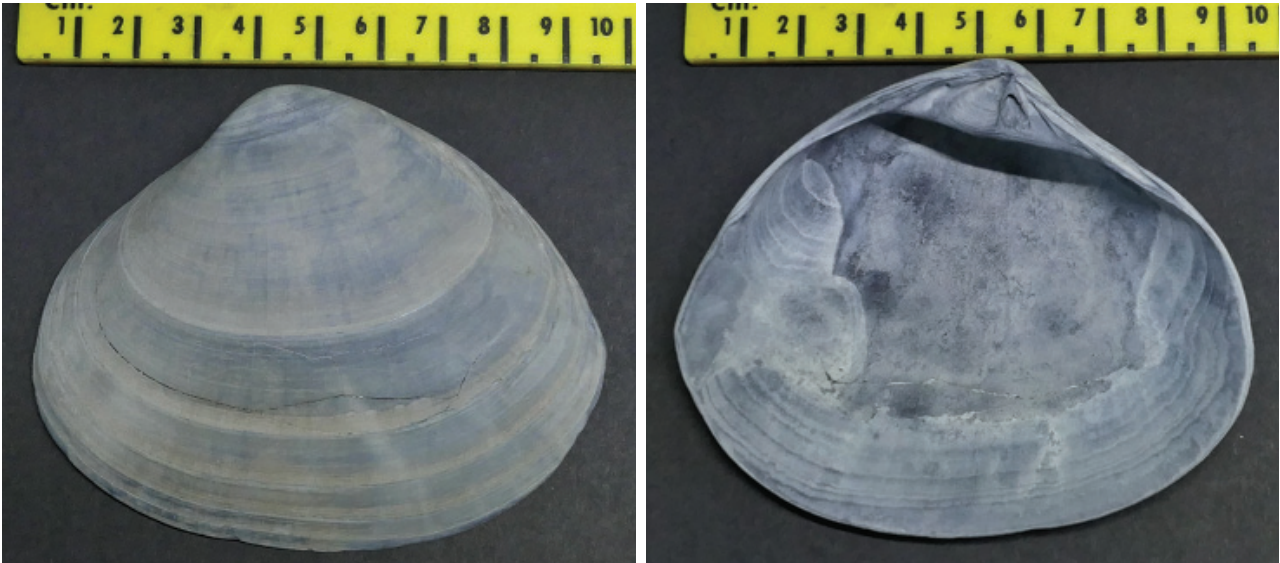
Ook Frits Zandvoort stuurde een lijstje met waarnemingen van 2020. De eerste twee waren van 01-04-19 en dat waren een paar klepjes van de tere dunschaal *Abra tenuis* en een doublet van de tere platschelp *Macomangulus (Tellina) tenuis* in de westhoek van de Eemshaven. Van de laatste soort was, van die locatie, nog geen eerdere melding (op 31-12 werden nog twee klepjes gevonden door Frits). Op 19-04-20 meldde Frits o.a. een doublet van de Aziatische korfmossel *Corbicula fluminea* bij Termunterzijl en op 23-04 een klep van de Amerikaanse strandschelp *Mulinia lateralis* bij Termunten. Van de vlakke alikruik *Littorina fabalis* zag hij op 26-06 negen exemplaren bij Hoogwatum. Een bijzondere melding

(de eerste uit die regio) is die van een levende schaalhoren *Patella vulgata* bij de koelwaterinlaat van de Eemscentrale op 31-10.

Figuur 7. Wijde mantel (foto: Bas van der Sanden).

Arie Twigt stuurde een lijstje met waarnemingen die hij deed op 18-12 bij de oesterputten in Yerseke. Hij vond daar 1x gekleurde schaalhoren *Patella depressa*, ±100x schaalhoren *Patella vulgata*, 1x priktolhoren *Calliostoma zizyphinum*, 3x tandtolhoren *Phorcus lineatus*, 4x gevlamde tolhoren *Gibbula pennanti*, 50x genavelde tolhoren *Gibbula umbilicalis*, 50x asgrauwe tolhoren *Gibbula cineraria*, 2 muizenkeutel *Bittium reticulatum*, 1x Chinees hoedje *Calyptrea chinensis*, 50x Japanse stekelhoren *Ocenebra inornata*, 1x Amerikaanse oesterboorder *Urosalpinx cinerea* en 2x verdikte fuikhoren *Tritia incrassata*. Verder meldde hij 4x marmerschelp *Glycymeris glycymeris*, 4x bonte mantel *Mimachlamys varia*, 3x paardenzadel *Anomia ephippium*, 50x platte oester *Ostrea edulis*, 1x wrattige venusschelp *Venus verrucosa*, 1x artemisschelp *Dosinia exoleta* en 21x noordkromp *Arctica islandica* (20 kleppen en 1 doublet). Thijs de Boer vond op 08-01-21 een compleet gave klep van de brede strandschelp *Mactra glauca* in de vloedlijn bij paal 17 op Schiermonnikoog (fig. 8).

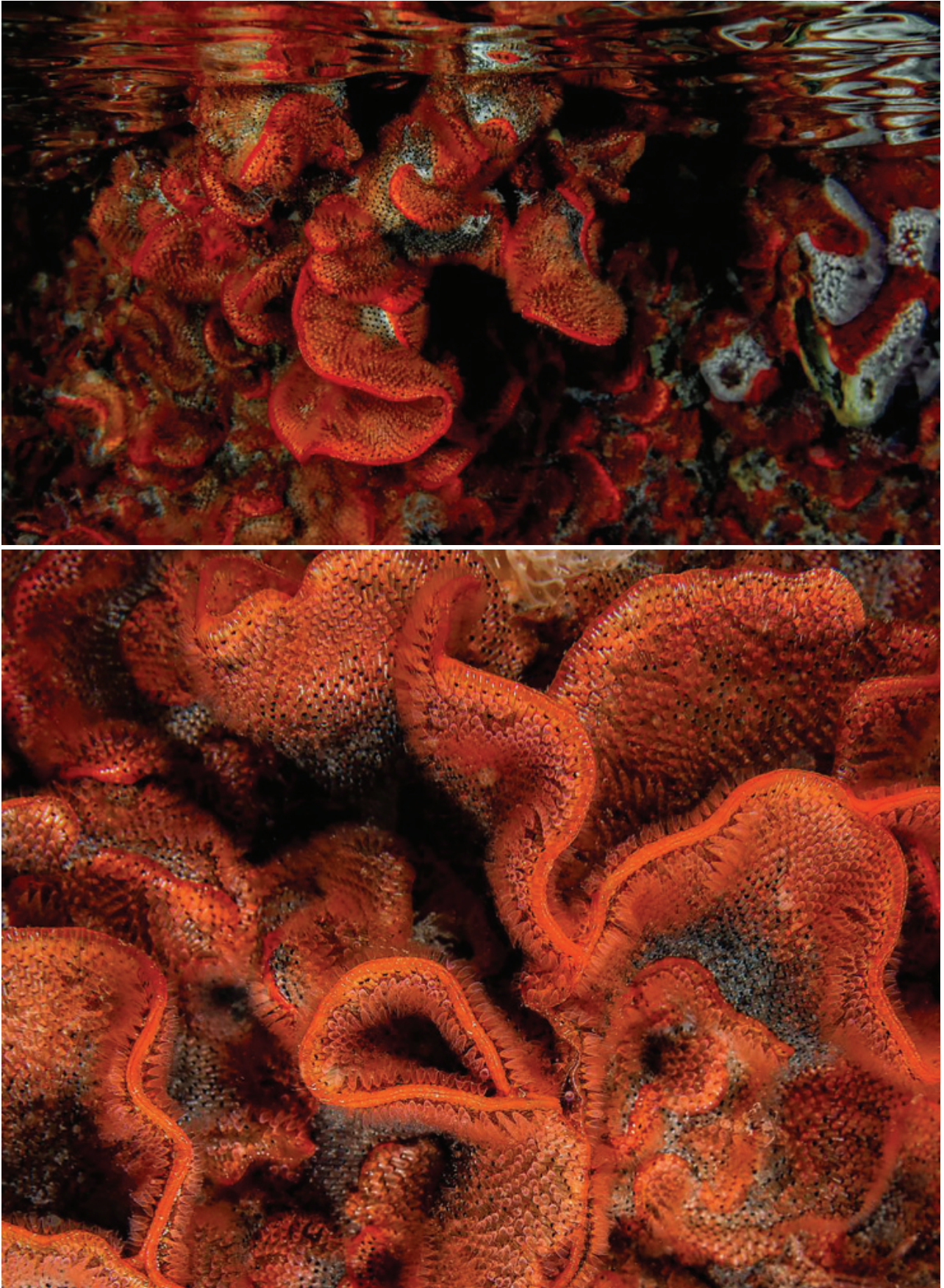
Figuur 8. Brede strandschelp (foto: Thijs de Boer).

MOSDIERTJES

Een soort die heel weinig gemeld wordt is *Conopeum seurati*. Frits Zandvoort meldde het van de westelijke strekdam van de Eemshaven op 09-04. Tijdens de strandwacht bij IJmuiden op 15-09 werd er op riemwiervoetjes *Flustrellidra hispida* en *Watersipora subatra* gevonden. Als we het bloedrood plooimosdiertje *Watersipora subatra* op het strand vinden, en het is een vrij verse kolonie, dan kan het er best mooi uitzien. Maar als je het autochtoon onder water tegenkomt, is het pas echt prachtig. Marco Faasse zag dit mosdiertje op 20-10 in de Grevelingen (fig. 9). Maar of we blij moeten zijn met deze alles overwoekerende invasieve exoot?

Op 28-11 was de kor-groep onder leiding van Dennis Leeuw weer aan het korren bij Egmond. En niet alleen lag het strand vol met het harig mosdiertje *Electra pilosa*, ook hun net zat er vol mee. Maar dat was nog niets in vergelijking met wat Ingeborg de Boois zag op 19-12 tijdens de strandwacht bij de zuidpier van IJmuiden. Daar lag dit mosdiertje tot een kniehoge rand in de vloedlijn. Ikzelf was op 02-01-21 op het strand tussen Bergen aan Zee en 'De Kerf' en in de vloedlijn over het hele stuk lag nog steeds een dikke rand van *Electra pilosa* en zowel in de richting van Schoorl, als die van Egmond aan Zee leek dit door te gaan. In een toekomstig Zeepaard zal een uitgebreid artikel (met foto's) over deze massale aanspoeling verschijnen.

Wim Loning en Rob Dekker meldden *Celleporella hyalina* op een stukje plastic bij paal 13 op Texel op 30-10.

Figuur 9. Bloedrood plooiemosdiertje *Watersipora subatra* (foto's: Marco Faasse).

Op 20-11 was Rob met Marja van den Berg op het strand tussen paal 10 en 12 waar een riemwiervoetje gevonden werd met daarop *Callopora lineata* en *Cellepora caliciformis*. Twee dagen later vonden zij bij paal 22 een plastic oesternet met daarop het onverwacht mosdiertje *Tricellaria inopinata*. En weer twee dagen later, op 24-11, lag er bij paal 11 een stapel viskisten met daarop zes kolonies *Omalosecosa ramulosa*, vijf kolonies van het wimpermosdiertje *Bicellariella ciliata* en tien kolonies *Pentapora fascialis*. Ook Sabien Bosman zag deze stapel viskratten, op 26-11 tussen paal 10 en 11 op Texel, vond de *Pentapora fascialis* en maakte een foto (fig. 10).

Figuur 10. Het mosdiertje *Pentapora fascialis* (foto: Sabien Bosman).

GEWERVELDEN

Dat het eikapsel seizoen weer begonnen is, blijkt wel uit de aantallen op Waarneming.nl die tussen half oktober en half december werden gemeld. Van Wim Loning kwam op 01-11 de melding van een eikapsel van de golfrog *Raja undulata* bij paal 13 op Texel. Jacob Jes vond op 15-11 een eikapsel van de kleinoogrog *Raja microocellata* op het Hondsbossche strand. Luc Knijnsberg en Lucette Robertson raaptten op 04-12 bij Huisduinen ook een eikapsel op van de kleinoogrog samen met eikapsels van de stekelrog *Raja clavata*, de golfrog *Raja undulata* en bij Egmond aan Zee een exemplaar van de kathaai *Scyliorhinus stellaris* (fig. 11).

Figuur 11. Eikapsel van de Kathaai (foto: Luc Knijnsberg).

Op Texel werden ook al eikapsels gevonden door Rob Dekker en Marja van den Berg. Zo vonden ze op 22-11, tussen paal 21 en 25, stekelrog *Raja clavata* (9x), hondshaai *Scyliorhinus canicula* (46x) en bij paal 23 lag een eikapsel van de golfrog *Raja undulata*. Op 13-12 vond Marja bij paal 13 een eikapsel van de gevlekte rog *Raja montagui*. Deze soort werd ook gevonden door Sieneke Langelaan op 26-12 bij Langevelderslag. En op 31-12 vond Sieneke een hondshaai eikapsel met embryo in de buurt van Noordwijk (fig. 12). Dennis Leeuw meldde van Egmond aan Zee een eikapsel van de grootoogrog *Leucoraja naevus* en 1x blonde rog *Raja Brachyura*, maar dat was al op 13-03-20.

Figuur 12. Eikapsel van de Hondshaai met embryo (foto: Sieneke Langelaan).

Figuur 13. Kortsnuitzeepaardje. Foto's: Lucette Robertson-Prooot (links), Kees Peeters (midden) en Sytske Dijkse, Foto Fitis (rechts).

Figuur 14a. Snotolf, Paal 9 Texel (foto: Sytske dijksen, Foto Fitis).

Een levende maanvis *Mola mola* werd in de NIOZ haven gevonden door Arthur Oosterbaan op 22-12. Het dier is gevangen en overgebracht naar het aquarium van het NIOZ. Het kortsnuitzeepaardje *Hippocampus hippocampus* werd vier maal gemeld. Van Texel 3x: op 28-12 op De Hors door Luc Knijnsberg en Lucette Robertson (fig. 13: links), op 30-12 bij paal 11 door Rob Dekker en Marja van den Berg en op 11-01-21 door Sytske Dijkse bij paal 8 (fig. 13: rechts). Kees Peeters vond er ook één op 07-01-21 op het strand van Terschelling (fig. 13: midden). Sytske Dijkse vond op 07-01 een heel ander dier op het strand van Texel. Bij paal 9 lag een aangespoelde snotolf *Cyclopterus lumpus* (fig. 14a-b).

Figuur 14b. Snotolf (foto: Sytske Dijkse).

DIVERSEN - PADDENSTOELEN

Een waarneming die zo af en toe eens lang komt, is die van het zandtulpje *Peziza ammophila*. Meestal is dat één exemplaar of een paar. Maar op 07-12 zag Sytske Dijkse er ± 150 op 'De Hors' op Texel (fig. 15). Van een andere heel bijzondere vondst van een paddenstoel, door Luc Knijnsberg en Lucette Robertson-Proot, lezen jullie elders in dit nummer meer.

e-mail adres van de CS-man: rien-tien@ziggo.nl

Figuur 15. Het zandtulpje op De Hors, Texel (foto: Sytske dijksen, Foto Fitis).